

Ευαγγέλιος
Σταθέρης7.2.1936
r. 144

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ
ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Ὁ Ἰωάννης Λεοντόπουλος ¹⁾ ἐγεννήθη κατὰ τὸ Β' ἡμῖς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος. Ἐσπούδασεν ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ ὑπὸ τὸν Ματθαῖον τὸν ἐκ Γανοχώρων διδάσκοντα τὰ γραμματικά ἐν αὐτῇ ²⁾. Ἐδίδαξεν ἐν τῇ Σχολῇ Μυριοφύτου τῇ συσταθείσῃ τῷ 1788 ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείας Μελετίου τοῦ Λερίου ³⁾ τοῦ ἀπὸ Μυριοφύτου, διαδεχθεὶς τὸν ἀποθάνοντα διδάσκαλον Ματθαῖον τὸν Γανοχωρίτην. Ἐδίδαξεν ἐν τῇ Πατριαρχικῇ Ἀκαδημίᾳ Κιπλόεως καὶ μετὰ ταῦτα ἐν οἰκίαις ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, συνειργάσθη ἐπίσης εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λεξικοῦ «Κιβωτός» τῷ 1816. Ἐξ ἐγγράφου τοῦ κώδικος Μυριοφύτου μανθάνομεν, ὅτι τῷ 1822 προτοπῇ τοῦ Ἡρακλείας Ἰγνατίου μετετέθη εἰς τὴν ἐν Ραιδεστῷ Σχολὴν ⁴⁾ τὴν συσταθεῖσαν τῷ 1760 ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείας Μεθοδίου καὶ ἀνασυσταθεῖσαν εἰτα τῷ 1817 ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείας Μελετίου τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ, ἔνθα παρέμεινε διδάσκων μέχρι τοῦ 1828, ὅτε περὶ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους τούτου ἀπέθανεν ἐνταῦθα, ὡς δηλοῦται ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ Ἡρακλείας Ἰγνατίου πρὸς τὸν Τζορπατζίην Στογιάννον τῆς 2ας Φεβρουαρίου 1828 (φ. 53α), περὶ ἧς κατωτέρω γίνεται λόγος. Τὸ ἔγγραφον αὐτὸ ἐπιβεβαίωσι ὁ Μυριοφύτου Σεραφεῖμ, ⁵⁾ τῷ 1826. ?

1) Μ. Γ ε δ ε ὦ ν, Χρονικά τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας ἐν Κιπλόει 1883 σελ. 208. Τ ο ὕ α ὗ τ ο ὗ, Ἀποσημειώματα χρονογράφου ἐν Ἀθήναις 1932 Μέρος Α' σελ. 112. Τ ρ ὗ φ. Ε ὕ α γ γ ε λ ῖ δ ο υ, Λόγοι Θράκης ἐν «Θρακικοῖς» παράρτ. τόμ. Γ'. (1931) σελ. 141.

2) Μ. Γ ε δ ε ὦ ν, Χρονικά τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας σελ. 203.

3) Τ ρ ὗ φ. Ε ὕ α γ γ ε λ ῖ δ ο υ, Τὰ Σχολεῖα Θράκης ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐν «Θρακικοῖς» παράρτ. τόμ. Γ' σελ. 72. Μ. Γ ε δ ε ὦ ν, Ἐγγραφοὶ Λίθοι καὶ Κεράμια. ('Ανατύποις ἐκ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἐν Κιπλόει 1892 σελ. ρνγ'.

4) Μ. Γ ε δ ε ὦ ν, Χρονικά τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας σελ. 210. Τ ο ὕ α ὗ τ ο ὗ, Ἐγγραφοὶ Λίθοι.... ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. ρνγ'. Πρβλ. Τ ρ ὗ φ. Ε ὕ α γ γ ε λ ῖ δ ο υ, Ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 73. Πρβλ. Μ. Γ ε δ ε ὦ ν, Θρακικά. Μνήμη Γανοχώρων, Ἐν Κιπλόει 1913. Μέρος Β' σελ. 74.

5) Μ. Γ ε δ ε ὦ ν, Θρακικά Μέρος Β' Γανοχώρων Ἐκκλησιαστικαὶ παροιαίαι ἐν Κιπλόει 1913 σελ. 72 κε' ('Ανατύποις ἐκ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» τόμ. ΔΒ' (1912) σελ. 333.

Ὁ Ἰωάννης Λεοντοπούλος συνέγραψεν παλαιὰν Ἱερὰν Ἱστορίαν καὶ Συντακτικόν, τὰ ὁποῖα δὲν ἐξεδόθησαν. ¹⁾ Ἐπίσης συνέγραψε Γραμματικὴν, ἣν ἐκάλεσε Νέα Ὀδηγόν, ²⁾ ἐκδοθεῖσαν ἐν Κ]πόλει εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ δαπάναις τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Ἡρακλείας Ἰγνατίου, ἥτις διέσωσε τὰς προσωπογραφίας τοῦ τε Ἡρακλείας Ἰγνατίου καὶ Ἰωάννου Λεοντοπούλου. ³⁾ Πρὸς αὐτὸν γράφει ὁ Ἰγνάτιος μίαν ἐπιστολὴν τῷ 1827, ἣν παρατίθημι εὐθὺς ἀμέσως.

Τὰς κατωτέρω δημοσιευομένας ἐπιστολάς ἀντέγραψα ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 145 κώδικος τῆς βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς Ἀθηνῶν τοῦ περιέχοντος τὴν ἀλληλογραφίαν τούτου.⁴⁾

φ. 27α Τῷ Διδασκάλῳ Ἰωάννῃ.

Ὅτι ἐλάβομεν τὸ γράμμα του, καὶ ἐλυπήθημεν διὰ τὸ ζαῖφλίκι του, ὁμοίως καὶ τῶν ἐν τῷ οἴκῳ του ἐπευχθέντες αὐτῷ τὰ εἰκότα περὶ τῆς ἐπὶ τὰ κρεῖττω ἀνακλίσεώς του τὸν ἀπεκρίθημεν καὶ περὶ τινὸς διδασκάλου ὁποῦ μᾶς γράφει, ὅτι περιμένομεν νὰ μᾶς γράψωσιν οἱ Ῥαιδεστινοὶ ἐξ οἰκείας των προαιρέσεως, ζητοῦντες διδάσκαλον διὰ νὰ γένη τὸ πρᾶγμα ἔφημον καὶ ὄχι ἡμεῖς καὶ ὁπῶς ποτε ἤθελον μᾶς γράφει ἀμέσως τότε διὰ χατίρη της συστήνομεν τὸν Διδάσκαλον ὁποῦ μᾶς γράφει.

Σεπτεμβρίου κζ. (1827)

Ἐπίσης περὶ τοῦ διδασκάλου Ἰωάννου Λεοντοπούλου γίνεται λόγος εἰς τὰς κατωτέρω τρεῖς ἐπιστολάς τοῦ Ἡρακλείας Ἰγνατίου πρὸς τὸν Μυριοφύτον Σεραφεῖμ τοῦ 1828, ὡς καὶ εἰς μίαν τοῦ αὐτοῦ ἔτους πρὸς τὸν Πρωτοσύγκελλόν του Νεόφυτον, ἐν αἷς γίνεται πρὸς δὲ τοῖς ἄλλοις λόγος καὶ περὶ τῆς Γραμματικῆς αὐτοῦ, διὸ καὶ δημοσιεύω αὐτὰς ἐνταῦθα.

1) Μ. Γ ε δ ε ω ν, Χρονικά τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας σελ. 210 Πρβλ. Τ ο ὕ α ὕ τ ο ὕ, Περὶ τῶν ἐν Ἡρακλείᾳ ἀρχιερατευσάντων Λερίων (1714-1831) ἐν «Τύπῳ» ἐφημερίδι τῶν ἀδελφῶν Πληθωνιδῶν ἀριθ. 249 ἔτος Β' (1871) Κων]πολεις.

2) Γ ε ω ρ γ. Χ ά σ ι ώ τ η, Περὶ τῶν δημοδῶν μνημείων, Ἀθῆναι 1910 σελ. 1910 ὁ τίτλος τῆς Γραμματικῆς εἶναι ὁ ἐξῆς: Νέα Ὀδηγὸς ἡ ἐγχειρίδιον περὶ κλίσεως, ὀρθογραφίας καὶ συντάξεως τῶν ὀκτώ τοῦ λόγου μερῶν συλλεγὲν ἐκ διαφόρων ἐγκρίτων Γραμματικῶν σαφῶς, συντόμως καὶ ἀνελλιπῶς ὡς οἶοντε. Μέρος πρῶτον ἱαμβικόν. «Σοφὴ μέλισσα ἀνθέων, ὧν ἂν θέλῃ συναῖξει κηρίον τε καὶ μέλι»

3) Μ. Γ ε δ ε ω ν, Ἀποσημειώματα... ἐνθ' ἀνωτέρω Μέρ. Α' σελ. 112, ἐνθα εὐρίσκει τις καὶ τὰς προσωπογραφίας αὐτῶν.

4) Ε ὕ α γ γ έ λ ο υ Ἰ. Σ α β ρ ά μ η, Κώδιξ τοῦ Μητροπολίτου Ἡρακλείας Ἰγνατίου ἐν Θρακικοῖς Τόμ. Ε' (1934) καὶ στ' (1935). Ἐξεδόθη καὶ εἰς ἰδιαίτερον τεύχος.

Θ ρ α κ ι κ ᾱ Ζ'.

φ. 54α

Τῷ Μυριοφύτου

Ὅτι ἐλάβομεν τὸ γράμμα του, ἐν ᾧ εἶδομεν ὅσα ἡμῖν ἀποκρίνεται περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ μακαρίτου διδασκάλου Ἰωάννου, καὶ ὅτι αὐτὸς δὲν ἦτον κἀνένας ἀσυνείδητος καὶ ἀθεόφοβος ἄνθρωπος, γὰρ ζητῇ περὶ πλέον τοῦ δικαίου του.... καὶ ὅτι εἰς τὸν καιρὸν τοῦ θανάτου του ἐξομολογήθη εἰς τὸν πνευματικόν του, εἶπεν, ὅτι ἔχει γὰρ λαμβάνῃ ἱκανὰ γρόσια ἐκ τῆς πολιτείας Ῥαιδεστοῦ αὐτὸ τὸ ἴδιον ἤκουσεν ἀπὸ τὸ στόμα του καὶ ὁ Παπᾶ Ἰωάννης ὁ πατὴρ τοῦ γραμματικοῦ μας Παναγιωτάκης· καὶ ὅτι ἡ ἀπόκρισις τῶν ἀρχόντων οὐκ ὀλίγον μᾶς ἐθλίψεν καὶ ὅτι αὐτοὶ εἰς τὸ πρὸς ἡμᾶς γράμμα των οὐδόλως δὲν ἀναφέρουν περὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος, ἀλλὰ μόνον μᾶς ἐπεύχονται διὰ τὰς ἐορτάς, καὶ μᾶς ἐξαποστελλοῦν καὶ ἐν κοντὶ μὲ χάσιον ἀλευρι, καὶ δέκα κούρκας, ἐξ ὧν μόνον τὰς ἑξι ἐλάβομεν, ἐπειδὴ καὶ ἐψόφισαν αἱ ἄλλαι· καὶ ὅτι ἔγὰρ τοῖς ὁμιλήσῃ γὰρ ἐπεξεργασθῶσι τὸν λογαριασμὸν τοῦ μακαρίτου καλῶς καθότι δὲν ἀνεχόμεθα γὰρ θέλωσιν οἱ νιοὶ του γὰρ ἐκδόσωσιν ἐπιστολὴν Πατριαρχικὴν περὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος κ.τ.λ.

Τῇ θῃ Φεβρουαρίου.

φ. 54 α

Προσθήκη εἰς τὸ γράμμα τοῦ Μυριοφύτου.

φ. 57β

Τῷ Μυριοφύτου

Ὅτι γὰρ ὁμιλήσῃ τοὺς ἀρχοντας τῆς πολιτείας περὶ τοῦ μισθοῦ τοῦ διδασκάλου Ἰωάννου, καθότι οἱ νιοὶ του ζητοῦν γὰρ ἐκδόσωσι Πατριαρχικὸν ἀφοριστικὸν περὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος· ὅπερ καὶ μὴν ἀνεχόμενοι ἀπαντῶμεν εἰσέτι· καὶ γὰρ ἐπεξεργασθῶσιν ἀκριβῶς τὸν λογαριασμὸν του, καὶ γὰρ μᾶς ἀποκριθῶσιν μὲ Α'ον κ.τ.λ.

Τῇ ιη Μαρτίου.

φ. 60α-60β

Τῷ Μυριοφύτου

Τὸ ἀπὸ ιδῆς τοῦ ἤδη ἐπερμεσοῦντος ἀδελφικόν της μετὰ πόθον δεξάμενοι, ἤσθημεν ἐπὶ τῇ ἀγαθῇ ἀγγελίᾳ τῆς ἀδελφικῆς ἐγχείας της· εἶδομεν ἐφεξῆς καὶ ὅσα ἡμῖν γράφονσα ἀποκρίνεται εἰς τὴν ἐπόθεσιν τοῦ μακαρίτου διδασκάλου Ἰωάννου. Ἀδελφέ! ἡ θεοφιλία της ἡξεύρει ὅτι ὁ μακαρίτης δὲν ἦτον κἀνένας φιλάδικος ἄνθρωπος· ὁ εἰρημένος καὶ πρὸ τοῦ θανάτου του αἰέποτε ἐπρετέντερεν ἀπὸ τοὺς ἀρχοντας τὸ σάλλδος τοῦ λογαριασμοῦ του, κατὰ τὸ κατὰστιχον ὅπου ἔχομεν τῇ προάποστείλει, καὶ εἰς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου του εἶπεν, ὅτι ἔχει γὰρ λαμβάνῃ λογαριασμὸν μισθοῦ, πρὸς τελείαν ἐξόφλησιν γρόσια τόσα· οὐκ εἶδαμεν ὅμως, ὅπως δια-

τεθέντες οἱ ἄρχοντες δὲν θέλουσι νὰ ἀποδώσωσι σώως τὰ προτεντερόμενα παρὰ τοῦ μακαρίτου. Εἰς ἡμᾶς περὶ τούτου δὲν ἔγραψεν οὐδόλως· βλέπομεν δὲ τὸ ἀποστελλόμενον ἴσον παρὰ τῆς θεοφιλίας της, καὶ ἐπαπορούμεν ἡμεῖς ἀδελφέ! ἐπειδὴ καὶ δὲν δεχόμεθα περὶ τοιούτου μικροῦ πράγματος, νὰ ἐξαποστελῇ Πατριαρχικὸν ἀφοριστικὸν ἐκ μέρους τῶν νύων του, διὰ τοῦτο καὶ τῷ ἐγράψαμεν ἅπαξ καὶ δῖς, νὰ τοὺς ὁμιλήσῃ, διὰ νὰ παρατηρήσωσι καλῶς, μήπως ἔχωσι κἀνὲν λάθος, εἰς τοὺς λογαριασμούς των· ὅθεν νὰ ζῇ ὁ ἀδελφός! ἃς πασχίσῃ νὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ αὐτὸν τὸν πονοκέφαλον· ἀπορούμεν ὅμως πῶς εἰσέτι οἱ ἄρχοντες δὲν προέβλεψαν νὰ εὐρωσι κἀνένα διδάσκαλον, διὰ νὰ διδάσκωνται τὰ παιδιὰ· ἡμεῖς ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἔχομεν γροσία εἰς τὴν πολιτείαν διὰ νὰ πληρῶνεται ἐκ τῶν διαφόρων ὁ διδάσκαλος· διὸ καὶ εἴμεθα ἀναγκασμένοι νὰ ζητήσωμεν τὰ διάφορα τῶν ὁμολογιῶν, διὰ νὰ εὐρωμεν ἡμεῖς κἀνένα διδάσκαλον, καθότι δὲν ἀνεχόμεθα νὰ περιφέρωνται αὐτόθι οἱ νέοι ἀμαθήτετοι· ἀνέγνωμεν ἀκολούθως καὶ ὅσα μᾶς γράφει περὶ τῶν χρεωστονυμένων παρὰ τοῦ ἱατροῦ Τζοάννου Γρεβενγιώτου. Ἴδου ὅπου τῇ ἐξαποστελλόμεν τὴν ἀπαράλλακτον χρεωστικὴν του ὁμολογίαν τῶν δέκα χιλιάδων γροσίων πρὸς τὸν μακαρίτην Γρεβενδῶν, πλὴν ἃς τὸν ρουθετήσῃ νὰ ἀλλάξῃ τρόπον, καὶ νὰ μὴ φέρεται οὕτω εἰς τὰ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐπιταττόμενα, καθότι ἡ Ἐκκλησία, γνωρίζων τὴν δύναμιν ὅπου ἔχει, δύναται νὰ τὸν κάμῃ ἀφανῆ ἐξ ὀλοκλήρου· ἡμεῖς ὅμως διότι παρενρίσκεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας, διὰ τοῦτο μετριοφρονούντες, δὲν συνωριζόμεθα· ὅθεν ἀμέσως νὰ καταμερτήσῃ πρὸς τὴν θεοφιλίαν της τὰς εἰρημένας 2000 γροσίων ὁμοῦ καὶ μερικῶν ἐτῶν διάφορα, καθότι ἡ Ἐκκλησία ἐπειδὴ καὶ ἐμέτρησεν ἱκανὴν ποσότητα γροσίων ἔνεκα χρεῶν τοῦ μακαρίτου, ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ αὐτά· μετ' αὐτῶν λοιπὸν νὰ φροντίσῃ νὰ μᾶς τὰ ἐμβάσῃ· περὶ δὲ τῆς προαποσταλείσης Πατριαρχικοσυννοδικῆς ἐπιστολῆς τῇ λέγομεν ὅτι ἡ θεοφιλία, ἀφ' οὗ τὴν παρατηρήσει πρῶτον καλῶς, καὶ εἰς πρᾶξιν τεθεῖσα τὰ ἐν αὐτῇ, ἀφ' οὗ κατέλθωσι καὶ οἱ πρόκριτοι τῆς ἐπισκοπῆς της, νὰ ἀναγγείλῃ πρὸς ἡμᾶς τὰ Πρακτικά της τῇ δε τῷ τρόπῳ ἐδέχθην τὴν προσυννοδικήν μοι Πατριαρχικὴν ἐπιστολήν, μετὰ τοῦ ἐν κεφαλαίοις καταστίχου· τὴν ὁποίαν διελθὼν μετὰ προσοχῆς κατεῖδον ὅσα ἐν αὐτῇ ἐπιτάττομαι, ἅτινα καὶ ἀμέσως δὲν ἔλλειψα νὰ βάλλω εἰς πρᾶξιν, ἐκπληρῶν τὸ ἄφενκτόν μου χρέος· μ' ὅλον ὅτι γινώσκει ἡ σεβασμύτης της ὅτι οἱ ἐνταῦθα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ μου διατελοῦντες ἐσσεβεῖς χριστιανοί, πιστοὶ ῥαγιάδες τῆς κραταιᾶς, καὶ ἀητιτῆτος βασιλείας, μένοντες ἀμετακίνητοι εἰς τὸ κέντρον τοῦ ῥεαγιαλικίου των ἰδιοπραγμονοῦσιν ἐφυσχάζοντες εἰς τὰ ἔργα των· μ' ὅλον τοῦτο πρὸς πραγματικὴν δείξιν τοῦ πιστοῦ σαδακίου των. Ἴδου ὅπου τῇ ἐξαποστέλλω τὴν καταγραφὴν τῶν ἐξ ἐκάστου μέρους τῆς ἐπαρχίας μου ιερέων τῶν ἐναντίως ἐχόντων, καὶ παρὰ τῶν Προκριτωτέρων ὑπογεγραμμένων, καὶ ἐν τοῖς κεφαλαίοις διακελεύο-

μαι καὶ ἰδιαιτέρως τῶν καλογήρων, καὶ ταξιδιωτῶν, τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ μου λαχόντων, πρὸς πληροφορίαν των καὶ τὰ λοιπὰ· οὕτω πῶς ἂς μᾶς ἀποκριθῇ· ὁμοίως νὰ στείλῃ καὶ τὴν καταγραφὴν τῶν ἱερέων τῆς 'Ραιδεστοῦ, καὶ λοιπῶν ἄλλων καλογήρων, ὑπογεγραμμένων καὶ παρὰ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων, ὁμοίως καὶ τὰς καταγραφὰς τῶν λοιπῶν χωρίων τῆς ἐποκειμένων τῇ καθ' ἡμᾶς ἀγία μητροπόλει, ὑπογεγραμμένας καὶ ἀπὸ δύο ἢ τρεῖς προκριτωτέρους ἐκάστου χωρίου· διὰ νὰ ἀποκριθῶμεν ἡμεῖς τῇ Ἐκκλησίᾳ τὰ δεόντα, δεικνύοντες καὶ τὰς καταγραφὰς πρὸς πληροφορίαν καὶ αὐτῆς· ὁμοίως θέλει νὰ στείλῃ καὶ ξεχωριστὸν Κατάστιχον ὅσων ἀνθρώπων ἔχει περὶ αὐτῇ καὶ ἡ θεοφιλία τῆς. Εἰς τὸ 'Ραιδεστὸν εὐρίσκονται τέσσαρες ἢ πέντε Σούδιτοι ἐξ ὧν εἶναι καὶ ὁ Παραγῆς καὶ ἂς ἀναφέρῃ περὶ αὐτῶν τῷ Τζελεπῇ Ἀγᾶ, προθύμως προσφερομένη εἰς τὰ ὁροθετηθέντα κεφάλαια. Ἐλείφθη καὶ ἡ συναχθεῖσα βοήθεια τοῦ κοινοῦ εἰς τοῦτον ἐσφράγιστον ὁμοῦ καὶ τὸ κατάστιχον· καὶ ἔχει καλῶς ταῦτα κ.τ.λ.

Τῇ 28 Μαρτίου.

φ. 75β

Τῷ Πρωτοσυντάκτῳ

Ὅτι ἔχομεν καιρὸν νὰ λάβωμεν γράμμα του, καὶ ἀποροῦμεν, κ.τ.λ. καὶ ὅτι νὰ μᾶς γράψῃ καὶ νὰ μᾶς στείλῃ καὶ χάρις· καθότι γνωρίζει τὰς ἀνάγκας μας· τῷ ἐστείλαμεν μὲ τὸν ἀπὸ Μάλαρα...50 γραμματικὰς τοῦ διδ. Ἰωάννου διὰ νὰ τὰς διανέμῃ εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν σχολείων εἰς 4 ¹/₂ καὶ νὰ μᾶς στείλῃ τὴν τιμὴν των ἀμέσως κ.τ.λ.

Τῇ 19 Ἰουλίου.

Ἐπίσης περὶ αὐτοῦ γίνεται λόγος καὶ ἐν μιᾷ ἐπιστολῇ τοῦ Ἡρακλείας Ἰγνατίου πρὸς τὸν διδάσκαλον Ἀλέξανδρον Λεοντόπουλον ¹⁾ (;) τῆς Σχολῆς τῆς Χώρας, ὅστις ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰωάννου Λεοντοπούλου ²⁾.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶναι τοῦ 1828, ἐγκωμιάζει δὲ ἐν αὐτῇ τὸν διδάσκαλον Ἰωάννην Λεοντόπουλον.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἔχει ὥς ἑξῆς·

φ. 61α-62β

† Τῷ διδ. Ἀλεξάνδρῳ

Ὅτι ἐλάβομεν τὸ γράμμα του, καὶ τ. λ. εἶδομεν καὶ ὅσα ἐν αὐτῷ περιπαθῶς ἐκτραγωδεῖ περὶ τῆς ἀπενκτιαίας τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου διδασκάλου ἀποβιώσεως· καὶ δικαίως τοῦτο πάσχεις, ἐπειδὴ ὥς ἀπὸ

1) Μ. Γ ε δ ε ὡ ν, Χρονικά Πατριαρχ. Ἀκαδημίας σελ. 203-4 ἐν ὑπόσημ.

2) Τ ρ. Ε ὕ α γ γ ε λ ί δ ο υ, Ἐνθ. ἀνωτέρω σελ. 82-83.

παγῆς πολυχέυμενος, ἐκ τῶν φώτων ἐκείνου δαφιλῶς ἀπαρυσάμενος, ἐνεφορήθης τῶν γλυκυτάτων ἐκείνου ναμάτων, ἐκείνου, ὅστις δίκην φανωτάτου ἀστέρος, ἐφώτισεν ὅλον τὸ νοητὸν στερέωμα τῆς καθ' ἡμῶς ἐπαρχίας, ἐδαδούχησε τῇ τῶν λόγων αὐτοῦ μαρμαρογῇ ὅλους τοὺς ἐν τῷ ζόφῳ τῆς ἀμαθείας, ἐγκαλωδωμένους διέπρεψεν ὡς ἄλλος Ἥλιος εἰς τὰ νέφη τῆς παρούσης βιοτικῆς τρικυμίας, τῶν θλιβερῶν περιστάσεων· φεῦ τῆς πικροτάτης ἀποβολῆς! ἡμεῖς ὅμως ἀφίνοντες κατὰ μέρος τὰς πολλὰς ἐπεκτάσεις εἰς τὴν ἤδη ἐπόθεσιν, δυῖσχυριζόμενοι λέγομεν, ὅτι κατ' οἰκονομίαν ἐκείθεν μετέβη, ἵνα τῆς ἀκκρότου αἴγλης ἐμφοριθῇ, ὡς μυρία μοχθήσας ὑπὲρ τῆς τοῦ γένους βελτιώσεως· καὶ πολλοὺς διδάξας καὶ φωταγωγήσας ἀληθῶς τῇ λαμπηδόνι τῶν μελλιόρῳτων αὐτοῦ διδαγμάτων, καὶ λόγων ταῦτα παρ' ἡμῶν τῆς αἰδίου ἐκείνου μνήμης τὰ γνωρίσματα καὶ ἡ λογίτης του δέ, δικαίως ἐν λύπῃ, καὶ ἀθυρίᾳ διάγεις, διὰ τὴν ἐκείνου ἀποκριβήν, καὶ μετὰστασιν, ὅτι ἀνεδείχθης ἀληθῶς, παίδευμα ἐκείνου, δι' ὃν καὶ ἡμεῖς οὐ μετρίως ἐλυπήθημεν· καὶ ταῦτα μὲν οὕτω περὶ δὲ τῶν σπυτακτικῶν, τῇ δηλοποιούμεν ὅτι ἐλήφθησαν, ὡσαύτως καὶ περὶ τῶν ἀπολεσθέντων βιβλίων, θέλομεν ἀνερευνήσει ἀκριβῶς, ὡς ἡμῖν γράφεις· περὶ δὲ τῆς ἀφανίσεως ἐν τῇ αὐτόθι Ἑλληνικῇ σχολῇ ἀπάντων τῶν βιβλίων τοῦ μακαρίτου δευτέρου δέεται σκέψεως τὸ τοιοῦτον· διὸ καὶ ἀκολουθῶς σοὶ γράφομεν κατ' ἕκτασιν· ταῦτα μὲν ἐν τοσούτῳ κ.τ.λ.

Τῇ α' Ἀπριλίου.

Αἱ κατωτέρω τρεῖς ἐπιστολαὶ τοῦ Ἡρακλείου Ἰγνατίου ἀπευθύνονται πρὸς τὸν διδάσκαλον τῆς ἐν Μυριοφύτῳ Σχολῆς Ἀλεξανδρῆν Κυρίτσην Μπίλιον.

Ὅτε ὁ Ἰωάννης Λεοντόπουλος προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείου Ἰγνατίου μετὰ τὸ 1822 ἔτος ἐκ τῆς Σχολῆς Μυριοφύτου εἰς τὴν Σχολὴν τῆς Ῥαιδεστοῦ ¹⁾, τῆς ἀνασυσταθείσης ὑπ' αὐτοῦ, ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω, διεδέχθη αὐτὸν ἐν τῇ Σχολῇ Μυριοφύτου ὁ Θεοχάρης Αὐδιμιώτης (ἐκ τοῦ Αὐδιμίου Χωρίου τῆς Θράκης), καὶ αὐτὸν μετ' ὀλίγον ὁ διδάσκαλος Ἀλεξανδρῆς Κυρίτσης Μπίλιος ἀντὶ μηνιαίου μισθοῦ 1000 γροσίων. Τὴν πρῶ-
ξιν μάλιστα αὐτὴν τοῦ 1826 ἐπιβεβαιοῖ ὁ Μυριοφύτου Σεραφεῖμ, σωζομένην ἐν τῷ κώδικι Μυριοφύτου ²⁾. Ὁ Ἀλεξανδρῆς ἐδίδαξεν ἐν αὐτῇ ἀπὸ

1) Μ. Γ ε δ ε ω ν, Περὶ τῶν ἐν Ἡρακλείᾳ Ἀρχιερατευσάντων Λερίων (1714-1831) ἐν τῷ «Τύπῳ» τῶν ἀδελφῶν Πληθωνιδῶν ἀριθ. 249 ἔτ. Β' τῆς 11ης Νοεμβρίου 1871. Πρβλ. Τ ρ. Ε ὑ α γ γ ε λ ῖ δ ο υ, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 73.

2) Μ. Γ ε δ ε ω ν, Θρακικά ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 74. Πρβλ. Τ ο ῦ α ὗ τ ο ῦ, Γανοχώρων Ἐκκλησιαστικαὶ παροιμαὶ ἐν «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» τόμ. ΔΒ (1912) Κ]πολις σελ. 323. Πρβλ. Τ ρ. Ε ὑ α γ γ ε λ ῖ δ ο υ, ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 73.

τοῦ ἔτους αὐτοῦ καὶ ἔφεξης. Αἱ πρὸς αὐτὸν ἀποσταλεῖσαι ἐπιστολαὶ αἱ μὲν δύο πρῶται εἶναι τοῦ 1827 καὶ ἡ τρίτη τοῦ 1828 ἔτους.

φ. 27α.

Τῷ διδασκάλῳ Ἀλεξανδρῷ.

*Ὅτι νὰ εἰπῇ τῷ προηγουμένῳ Ἰβηρίτῃ Ἀνθίμῳ, ὅτι διὰ χατίρι του, ὡς ἐγνωσμεν ἡμῖν ὅτιως θέλομεν δεχθῇ τὴν πόλιν αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν ἤθελον πολιτίζειν οἱ Πατέρες ἀπὸ τὰ Καλύβια, γρόσια 500 μέχρι τοῦ ὥρι-
σμένον καιροῦ ὅπου μᾶς γράφει κ.τ.λ. καὶ νὰ μᾶς γράφῃ συνεχῶς.

σεπτεμβρίου κζ'

Εἰς δὲ τὸ κενάρι, ὅτι ἔχοντας τὸ παρόν μας ἔτοιμον, ἤλθε καὶ ἡ πόλι-
τιζα, τὴν ὁποίαν ἀτζιταρίσαντες ἀπεπληρώσαμεν τῷ Ἀρχιμανδρίτῃ Θεοδο-
σίῳ τὰ πεντακόσια γρόσια καὶ νὰ τὰ εἰπῇ αὐτῷ.

Τῇ ε' Ὀκτωβρίου.

φ. 45α.

Τῷ ἐν Μυριοφύτῳ διδασκ. Ἀλεξανδρῷ.

»Ὅτι ἐλάβομεν τὸ γράμμα του, καὶ ἠπορίσασμεν ἰδόντες νὰ παραπονη-
ται δῆθεν, ὅτι δὲν τῷ ἀποκρινόμεθα εἰς τὰ πρὸς γράμματά του, ἐν ᾧ ἡμεῖς
καὶ ἀπὸ Ῥαιδεστὸν τῷ ἐγράψαμεν, καὶ ἐντεῦθεν προλαβόντως κατὰ 7/βριον
[=Σεπτέμβριον] ἐν ᾧ τῷ ἐγράφομεν καὶ περὶ πολιτίσης τινὸς κ.τ.λ. ὡς
ὀπισθεν καὶ ὅτι τὸν ἔχομεν εἰς τὴν τάξιν τῶν πνευματικῶν τέκνων, καὶ
νὰ μᾶς γράφῃ συνεχῶς, κ. τ. λ.

κδ' δεκεμβρίου.

φ. 71α.

Τῷ Α. Ἀλεξανδρῷ

*Ἐξαποστείλαντες αὐτῷ 300 Γραμματικὰς τοῦ μ. [=μακαρίτου] Διδα-
σκάλου Ἰωάννου ἐξ ὧν τὰς μὲν 150 θέλει διανεῖμῃ εἰς Μυριοφύτον καὶ
Περίστασιν ἀπὸ 4 καὶ 1/2 γρόσια τὰς δ' ἄλλας στέλλει τῷ ἀγίῳ Γάνου καὶ
Χώρας, ὡς καὶ ἰδίως γράφομεν τῇ Πανιερότητί του καὶ ὅτι νὰ φυλάττῃ
τὸν λογαριασμὸν αὐτῶν μέχρι τῆς ἐλεύσεως ἢ τοῦ Χ' Γεωργάκη ἢ τοῦ
Χ' Κοσμᾶ, εἰς οὓς καὶ θέλει κάμῃ τὴν παράδοσιν κ. τ. λ.

Τῇ θη' Ἰουνίου.

*Ἀξιοὶ λόγου εἶναι ἐπίσης καὶ αἱ κατωτέρω παρατιθέμεναι ἐπιστο-
λαί, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἢ πρὸς τὸν Γάνου καὶ Χώρας Λεόντιον ἀπευθυνομένη
τοῦ 1828 ἀναφέρει, ὅτι ἀπέστειλεν εἰς αὐτὸν Γραμματικὰς τοῦ διδασκάλου
Ἰωάννου Λεοντοπούλου, ἵνα διανείμῃ εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν Σχολείων
τῆς Χώρας ¹⁾ καὶ τοῦ Ἀδδημίου.

1) Τρύφ. Εὐαγγελίου, "Ενθ' ἀνωτέρω σελ. 82.

Ἡ δὲ ἄλλη ἢ πρὸς τοὺς προεστῶτας καὶ Τζορμπατζίδες τοῦ Σκουλαρίου ἀπευθυνομένη ἀναφέρει τὴν ἴδρυσιν ἐκεῖ Ἑλληνικοῦ Σχολείου κατὰ τὸ 1827 ἔτος.

Ἡ τρίτη ἐπιστολὴ ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Σηλυβρίας Διονύσιον, ἐν ᾗ ἀναφέρεται, ὅτι τῷ 1828 ἰδρύθη ἐν τῷ χωρίῳ Φανάριον Ἑλληνικὸν Σχολεῖον, τοῦ ὁποίου διδάσκαλος ὑπῆρξεν ὁ παπᾶ Κοσμᾶς.

Τέλος ἡ τελευταία ἐπιστολὴ ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Τζορμπατζὴν Στογιάννον καὶ μανθάνομεν ἐξ αὐτῆς, ὅτι οὗτος τῷ 1828 ἐζήτησε παρὰ τοῦ Ἡρακλεία· Ἰγνατίου, δ διδασκαλὸν διὰ τὴν Σχολὴν τῆς Φιλιππουπόλεως. Ἀναφέρει δὲ ἐν αὐτῇ, ὅτι ἀξιόλογος διδάσκαλος καὶ σχολάρχης αὐτῆς ἦτο ὁ μακαρίτης Ἰωάννης ὁ Λεοντόπουλος.

Ἐκ τῶν ὑπ' ἀριθ. 1222 - 1228 ἐγγράφων τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης μανθάνομεν, ὅτι τότε προσεκλήθη εἰς τὴν Σχολὴν τῆς Φιλιππουπόλεως ὁ Ἰωάννης Σιλιμίνσκης διδάξας ἐν αὐτῇ μέχρι τοῦ 1831 ἔτους¹⁾.

φ. 71α. Τῷ Γάνον καὶ Χώρας

Ἐπιλήξαντες αὐτῷ πρῶτον διὰ τὴν ἐπὶ τοσοῦτον ἀφασίαν του, καὶ ἐφεξῆς τῷ εἰδοποιήσαμεν ὅτι διὰ τοῦ διδ. Ἀλεξανδρῆ, τῷ ἐξαποστέλλομεν 150 Γραμματικάς, τὰς ὁποίας καὶ θέλει διανεῖμῃ ἀνά καὶ 1½ εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν 2 σχολῶν, τῆς τε Χώρας καὶ Αὐδημίου καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν συναχθέντα, ἃς τὰ ἀποστείλῃ τῷ εἰρημένῳ Ἀλεξανδρῇ, ὅστις θέλει τὰ ἐξαποστείλῃ πρὸς ἡμᾶς.

Τῇ θῇ Ἰουνίου.

φ. 41α. Τοῖς Προεστώσι καὶ Τζορμπατζίδες Σκουλαρίου.

Τοῖς ἐγράψαμεν ἐπερχόμενοι αὐτοῖς διὰ τὴν σύστασιν Ἑλληνοκοῦ Σχολείου, ὅπου πρῶστὶ συνέστησαν εἰς τὴν χώραν των καὶ ὅτι ἄν, κακεντρεχῆς τις, θελήσῃ νὰ ταράξῃ τὴν κοινὴν ἡσυχίαν, καὶ ἀνατρέψῃ τὰ καλῶς καὶ θεαρέστως συστηθέντα, νὰ μᾶς εἰδοποιήσωσι, διὰ νὰ τὸν διορθώσωμεν καὶ ὅτι νὰ μᾶς γράφῃ ὁ διδάσκαλός των ἰδιαιτέρως τίς, καὶ πόθεν, καὶ ποῦ διέτριψε κ. τ. λ.

Δεκεμβρίου στ'

φ. 49α Τῷ Σηλυβρίας

» Ὅτι νὰ λάβῃ παρὰ τῶν Τζορμπατζίδων τοῦ Φαναρίου χωρίου τῆς ἐπαρχίας του τὰ ἐξήκοντα γρόσια τὸ ἐνοίκιον τοῦ μετοχίου τοῦ μοναστηρίου τοῦ Γρηγορίου, ὅπερ ἀπεκατέστησαν κοινὸν σχολεῖον, καὶ συνεφώνη-

1) Τοῦ Αὐτοῦ, Αὐτόθι σελ. 80.

σαν μετὰ τοῦ πάτερ Κοσμᾶ, νὰ δίδωσιν ἀνὰ γρόσια ἐξήκοντα καὶ ἔτος·
καὶ λαβὼν νὰ μᾶς ἐμβάσῃ διὰ νὰ τὰ δώσωμεν τῷ εἰρημένῳ Κοσμᾶ κ.τ.λ.

Τῇ 19 Ἰανουαρίου 1828.

φ. 53α

Τῷ Τζο[ρ]πατζῇ Στογιάννῳ

*Οτι ἐλάβομεν τὸ γράμμα του κ.τ.λ. καὶ ὅτι ἐλυπήθημεν διὰ τὸν θάνατον τοῦ οἰκονόμου καὶ.....καὶ ὅτι περὶ διδασκάλου τῷ ἀπεκρίθημεν ὅτι ὁ μόνος ἄξιος διὰ νὰ σχολαρχήσῃ εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ... καὶ.... καὶ.... ἦτον ὁ μακαρίτης Ἰωάννης, ὅστις περὶ τὰ μέσα τοῦ παύσαντος μηνός, ἔδωκε τὸ κοινὸν χρῆμα, καὶ ὅτι διδασκαλοὶ τότε νῦν ἔχον, καλῶς συμωρομένοι, καὶ μὲ ἄλλα προτερήματα κεκοσμημένοι, δὲν εὗρίσκονται ἤδη, ὡς διασπαρέντες τῇ δε κακεῖσθε· πλὴν λαμβάνομεν πρόνοιαν διὰ νὰ εὐρωμεν τοιοῦτον, οἷον θέλει, καὶ ὅταν ἐπιτύχωμεν, θέλομεν τὸν ἐξαποστείλῃ· τὸν εἰδοποιήσαμεν προσέτι, ὅτι διορίζεται καὶ ἡ εὐγενεία του Ἐπίτροπος εἰς τὸ μοναστήριον Πασκόβου, ὡς πληροφορεῖται ἐκθετικώτερον καὶ ἐκ τῶν περὶ τούτου ἐκδοθέντων πατριαρχικοσυνοδικῶν ἐπιστολῶν, καὶ ὡς κάτωθι· κ. τ. λ.

Φεβρουαρίου β'

*Ἐγράφον ἐν Βησσάνῃ μηνὶ Ἀπριλίῳ 1935.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΙΩ. ΣΑΒΡΑΜΗΣ